

Ny KOLBOTN STASJON

HOVEDPLAN

MILJØPROGRAM MED MILJØKONSEKVENSVURDERING

☒	Akseptert
☐	Akseptert m/kommentarer
☐	Ikke akseptert / kommentert Revider og send inn på nytt
☐	Kun for informasjon
Sign:	

01A	Revidert utgave	23.03.2017	PKROSL	ASM	ALAD
00A	Første utgave	01.03.2017	PKROSL	ASM	ALAD
Revisjon	Revisjonen gjelder	Dato	Utarb. av	Kontr. av	Godkj. av
ØSTFOLDBANEN VESTRE LINJE (OSLO S) – SKI, Ny KOLBOTN STASJON MILJØPROGRAM MED MILJØKONSEKVENSVURDERING		Sider:			
		11			
		Produsert av:			
		Prod.dok.nr.:		Rev:	
		Erstatter:			
		Erstattet av:			
Prosjekt: 224278 Parsell: Generelt		Dokumentnummer: MIP-00-A-00527		Revisjon: 01A	
		Drift dokumentnummer:		Drift rev.:	

INNHOLDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
1.1. BAKGRUNN OG HENSIKT	3
1.2. MÅL OG KRAV	3
1.3. DET FERDIGE ANLEGGET	4
1.4. GENERELT OM PROSJEKTGJENNOMFØRING	4
2. PROSJEKTORGANISASJON	5
2.1 FORDELING AV ANSVAR, OPPGAVER OG MYNDIGHET	5
2.2 STYRENDE DOKUMENTER	6
2.3 MILJØPROGRAM	6
2.4 MILJØOPPFØLGINGSPROGRAM.....	6
2.5 MILJØKOMMUNIKASJON	7
3. MILJØKONSEKVENSVURDERING	7
3.1 MILJØTEAMAER AVDEKKET SOM AKTUELLE I DETTE PROSJEKTET	7
3.2 BEHOV FOR YTTERLIGERE MILJØVURDERINGER/UTREDNINGER	7
3.3 ENDRING AV MILJØMÅLENE	8
4. MILJØKRAV OG MILJØMÅL	8
4.1 LOKALE KRAV OG FØRENDE DOKUMENTER.....	8
4.2 PROSJEKTEIERS MILJØKRAV OG MILJØMÅL	8
4.3 HOVEDMÅL FOR MILJØARBEIDET I DETTE PROSJEKTET	9
4.4 LOVKRAV OG STYRINGSKRAV	9
5. REFERANSER OG VEDLEGG.....	10
6. VERSJONSSTYRING OG REVISJONER	10

1. INNLEDNING

1.1. Bakgrunn og hensikt

Kolbotn stasjon på Østfoldbanen ble åpnet i 1879 og tilfredsstillende ikke dagens krav på mange områder. Under planlegging av nytt dobbeltspor mellom Oslo og Ski – på 2000-tallet - lå det en periode inne et stopp på Kolbotn, som da skulle få en ny stasjon. I 2009 bestemte imidlertid BANE NOR at Follobanen skulle bygges som direktelinje, uten stopp i Kolbotn.

Kolbotn stasjon har etter dette vært et eget utviklingsprosjekt. Gjennom en utredning av alternativ stasjonslokalisering (2014) har BANE NOR vurdert fire muligheter. Valget ble å beholde og oppgradere dagens stasjon, som er kalt konsept 1, som er vedtatt lagt til grunn for videre planlegging, både i BANE NOR og i Oppegård kommunestyre.

Hovedtrekkene i konsept 1 er:

- Ombygging fra tre til to spor
- Plattformene trekkes noe mot sør
- Plattformene forlenges til 250 meter
- Generell opprusting til UU-standard

Hensikten med Teknisk hovedplan og tilhørende dokumenter for Kolbotn stasjon er å dokumentere en løsning som følger opp tidligere beslutning om oppgradering av stasjonen, i tråd med konsept 1 fra utredningsfasen. Løsningen har kommet fram gjennom utredning av flere alternativer som er drøftet med Oppegård kommune. Hovedplanen danner de fysiske rammene for en detaljreguleringsplan.

1.2. Mål og krav

Samfunnsmål:

- Kolbotn skal ha et attraktivt kollektivtransporttilbud som ivaretar en flerkjernet utvikling i Sørkorridoren og bidrar til en god sentrumsutvikling i Kolbotnområdet

Prosjektutløsende behov:

- En tilgjengelig og sikker stasjon for reisende til og fra Kolbotn

Effektmål:

Stasjonen som benyttes av pendlere på L2 skal ha tilstrekkelig plattformlengde til å håndtere doble Flirt eller tilsvarende.

- Det skal være lettere for alle reisende å orientere og bevege seg mellom plattformene på stasjonen.
- Redusere risiko for uønskede hendelser på stasjonen (synergi).

Resultatmål:

- Stasjonen skal ha 2 plattformspor.
- Det skal være forbikjøringsmuligheter for persontog.
- Stasjonen skal ha tilstrekkelig plattformlengde for doble Flirt eller tilsvarende.
- Stasjonen skal være dimensjonert for forventet fremtidig passasjerutvikling.
- Stasjonen skal være universelt utformet.

1.3. Det ferdige anlegget

På Kolbotn stasjon er det i dag 3 spor. Sporområdet skal bygges om til 2 spor. Stasjonen med perronger skal trekkes noe sørover. Det skal bygges ny undergang med tilhørende ramper.

Stasjonen skal tilrettelegges for enkel overgang fra buss til tog og motsatt. Stasjonsområdet får universell utforming.

Stasjonsområdet blir lettere tilgjengelig, perrongene blir lengre og kapasiteten øker. Den ombygde stasjonen blir tilrettelagt for lengre togsett enn dagens løsning.

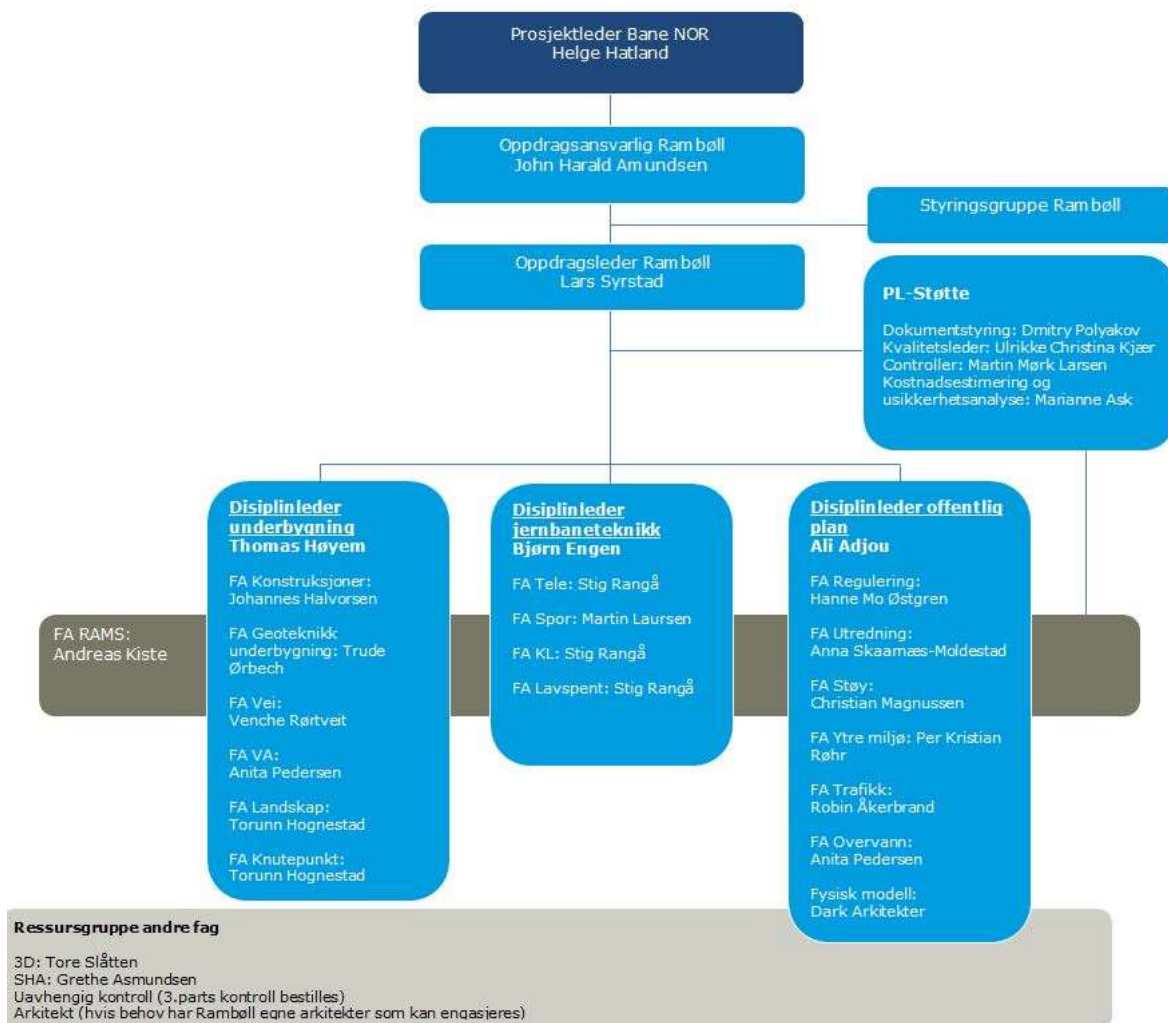
1.4. Generelt om prosjektgjennomføring

Det arbeides med reguleringsplan for Kolbotn stasjon. Samtidig pågår det detaljplanlegging av de enkelte elementer i ombyggingen. Jernbanetekniske løsninger og veisystemer omkring stasjonen har en sentral plass her. Det skal gjennomføres en ROS-analyse for prosjektet, og i foreliggende dokument er det utført miljøkonsekvensvurdering for det aktuelle alternativet. Foreliggende miljøprogram med miljøkonsekvensvurdering, legges til grunn for reguleringsplanarbeidet med tilhørende fagrapporter.

Masser som skal skiftes ut i stasjonsområdet kan være forurensset og må undersøkes før graving og disponering. Siden en fullverdig miljøteknisk grunnundersøkelse i planleggingsfasen ville krevd full togstopp, er denne undersøkelsen lagt til oppstart av anleggsgjennomføring.

2. PROSJEKTORGANISASJON

ORGANISASJONSPLAN KOLBOTN STASJON REGULERINGSPLAN OG TEKNISK HOVEDPLAN

2.1 Fordeling av ansvar, oppgaver og myndighet

Prosjekterende er ansvarlig for utarbeidelse av miljøprogram og miljøkonsekvensvurdering. Bane NOR skal godkjenne dokumentene. Dokumentene danner grunnlaget for ytre miljø-arbeidet i planleggingsfasen.

I detaljfasen vil det utføres en miljørisikoanalyse, som danner grunnlaget for en miljøoppfølgingsplan (MOP). MOP'en, som også utarbeides i detaljfasen, beskriver de miljørisikoene som ble identifisert under miljørisikovurderingen, og setter krav og føringer, samt beskriver nødvendige tiltak som skal igangsettes for å redusere risiko for skade på ytre miljø i anleggsfasen.

MOP'en danner grunnlaget for entreprenørens egen miljøplan som beskriver hvordan de skal følge opp og ha kontroll på de krav, føringer og tiltak som er beskrevet i prosjektets MOP.

Prosjekterende har utnevnt en fagansvarlig for ytre miljø i dette prosjektet. Fagansvarlig ytre miljø deltar i prosjekterendes disiplinledermøter og prosjekteringsmøter. Gjennom medvirkning på disse møtearenaene oppnås miljøoppfølging i alle relevante fag, og det skapes grunnlag for valg av løsninger som ivaretar miljøinteresser.

2.2 Styrende dokumenter

Miljøprogrammet er prosjektets miljøstyringsdokument for prosjektering. Miljøprogrammet tar utgangspunkt i lover, forskrifter og retningslinjer, prosjektets hovedplan og Bane NOR sin miljøhåndbok. Miljøprogrammet bygger normalt på en miljøkonsekvensvurdering, men siden miljøkonsekvensene i dette prosjektet er begrensede, er dette dokumentet erstattet av et kapittel 3 «Miljøkonsekvensvurdering» i foreliggende dokument. Før anleggsstart skal det utarbeides en miljørisikovurdering som grunnlag for miljøoppfølgingsplanen. Miljøoppfølgingsplanen skal håndtere miljøspørsmålene i anleggsperioden. Problemstillinger som identifiseres under miljørisikovurderingen, skal følges opp med konkrete tiltak og virkemidler for å ivareta miljøhensyn i henhold til hovedmålene som er satt i Bane NOR sine miljøkrav. I miljøoppfølgingsplanen skal det beskrives hvordan prosjektet holder oversikt over lovpålagte krav og hvordan miljørisiko skal håndteres i prosjektperioden. Miljøprogrammet utarbeides i tidlig fase og gjelder for hele prosjektets livsløp og skal oppdateres hvis ny relevant informasjon fremkommer. Miljøoppfølgingsplanen utarbeides i detaljplan og gjelder kun anleggsfasen.

2.3 Miljøprogram

Relevante verdier innenfor tiltakets influensområde framgår av grunnlagsmaterialet fra Bane NOR. Supplerende opplysninger er innhentet fra Oppegård kommune og relevante databaser. I forbindelse med miljøprogrammet er det ikke utarbeidet miljørisikoanalyse, da dette vil inngå i miljøoppfølgingsplanen (MOP).

Følgende miljørisikoforhold kan være relevante i dette prosjektet og blir utredet og innarbeidet i miljøkonsekvensvurderingen, jfr. kap. 3:

- Estetiske virkninger for Kolbotn sentrum.
- Virkninger for kulturminner og kulturmiljø.
- Virkninger for naturressurser.
- Virkninger for nærmiljø og friluftsliv.
- Risiko for støybelastning.
- Risiko for skade på naturmiljø, inkludert spredning av fremmede arter.

2.4 Miljøoppfølgingsprogram

Følgende miljørisikoforhold er relevante i miljøoppfølgingsprogrammet:

- Risikoforhold knyttet til helse- og miljøfarlige stoffer.
- Risiko for støy og vibrasjoner i anleggsperioden.
- Risiko for miljøskade knyttet til avfallshåndtering, feil deponering og graving i forurenset grunn,
- Skaderisiko knyttet til utslipp til luft vann og grunn.

2.5 Miljøkommunikasjon

Rutiner for behandling av klager beskrives i miljøoppfølgingsplanen (MOP).

Beboere, grunneiere og kommunen skal informeres om tiltaket, anleggsarbeidene og konsekvensene for omgivelsene.

Bane NOR og entreprenør skal sikre god kvalitet på miljøinformasjon og miljøpremisser. Dokumentasjon av oppnådde resultater skal være tilgjengelig for berørte myndigheter og allmennheten.

3. MILJØKONSEKVENSVURDERING

3.1 Miljøtemaer avdekket som aktuelle i dette prosjektet

Landskap og estetikk

Ombyggingen av Kolbotn stasjon får ingen landskapsmessige konsekvenser. Detaljene omkring utforming av de enkelte stasjonselementene kan få positive estetiske konsekvenser for Kolbotn sentrum.

Kulturminner og kulturmiljø

Planen forutsetter at eksisterende stasjonsbygning bevares. Et tidligere pakkhus/godshus på stasjonsområdet er ikke vurdert som verneverdig. Siden bygningen synes å komme i konflikt med nye installasjoner, blir den sannsynligvis revet.

Naturressurser

Temaet er vurdert å ikke være relevant i dette prosjektet.

Nærmiljø og friluftsliv

Temaet er vurdert å ikke være relevant i dette prosjektet.

Naturmiljø

Det er utarbeidet egen rapport om naturmangfold i dette prosjektet. Konsekvensene for naturmangfoldet blir svært små. Det er ikke påvist rødlistearter i planområdet. Det er imidlertid registrert flere fremmede arter. Nær opp til anleggsstart, bør det gjennomføres en ny registrering av fremmede arter. Konsekvensene av funn av fremmede arter er at oppgravde masser kan inneholde frø eller plantedeler av slike arter og at massene derfor må håndteres uten risiko for spredning.

Støy

Det utarbeides en egen støyrapport i dette prosjektet. Støynivået i driftsperioden vil ikke endres vesentlig etter anleggsgjennomføring. I anleggsperioden skal gjeldende regler for anleggsstøy være styrende for gjennomføring av arbeidene.

3.2 Behov for ytterligere miljøvurderinger/utredninger

Det kan forventes forurensede masser i grunnen. Dette gjelder også eksisterende jernbanefylling. Prøvetaking for å avdekke forurensningsgrad i massene er foreløpig ikke gjennomført. Årsaken er at prøvetaking vil kreve full stopp i togtrafikken. Miljøteknisk grunnundersøkelse vil derfor bli gjennomført senere i forbindelse med byggeplan eller i starten av anleggsperioden. Undersøkelsene vil avdekke om det er behov for restriksjoner knyttet til massehåndtering.

3.3 Endring av miljømålene

Det er ikke avdekket behov for endring av miljømålene.

4. MILJØKRAV OG MILJØMÅL

4.1 Lokale krav og førende dokumenter

Parallelt med planlegging av ombygging av Kolbotn stasjon, har det pågått sentrumsplanlegging for Kolbotn. Disse to planprosessene har vært forsøkt samordnet underveis. Sentrumsplanen gir ingen spesielle føringer for miljøarbeidet knyttet til stasjonen. Det er heller ingen andre lokale krav eller dokumenter som har påvirkning på miljøarbeidet.

4.2 Prosjekteiers miljøkrav og miljømål

Miljøarbeidet skal være integrert i alle deler av Bane NOR sin virksomhet og arbeidet skal underlegges ekstern revisjon. Bane NOR har et særlig ansvar for å utvikle og implementere løsninger som kan bidra til å redusere transportsektorens negative miljøpåvirkninger. Ytre miljø er et linjeansvar, sidestilt med teknikk, økonomi, helse og sikkerhet i prosjektet.

Bane NOR skal følge opp de nasjonale miljømål som er følgende:

- Minst mulig skade fra kjemikalier.
- Stanse spredning av miljøgifter fra forurensset grunn.
- Stanse utslipp av prioriterte stoffer (Prioritetslisten miljøstatus.no).
- Mer avfall til gjenvinning, forsvarlig håndtering av farlig avfall og avfallsminimering.
- Ingen reduksjon i vannkvalitet som følge av bygging og drift.
- Sikre områder for friluftsliv.
- Bærekraftige byer og tettsteder.

I utredningsfasen for Nasjonal transportplan 2014-2023 har Bane NOR som en av transportetatene utarbeidet arbeidsdokumentet «Klima og miljø». I tillegg til biologisk mangfold og landskapsvern legges det også stor vekt på forholdet til kulturminner og kulturmiljøer (del M3 kap. 2.5-2.6).

Bane NOR sine miljømål er til enhver tid gitt av etappemålene for miljø i gjeldende Nasjonal transportplan. Hovedmålene i NTP er som følger:

- Kulturminner: Bidra til å redusere inngrep og nærføring til kulturminner, kulturmiljø og kulturlandskap.
- Støy: Bidra til å oppfylle nasjonale mål for støy.
- Klima: Bidra til å redusere klimagassutslippene i tråd med Norges klimamål.
- Naturressurser: Begrense inngrep i dyrket mark.
- Naturmangfold: Bidra til å redusere tap av naturmangfold og unngå inngrep i viktige naturområder.
- Fauna: Styrke arbeidet mot dyrepåkjørsler.

4.3 Hovedmål for miljøarbeidet i dette prosjektet

For dette prosjektet er særlig følgende punkter viktig i miljøarbeidet:

- Hindre alle former for forurensningsspredning til vann, grunn og luft i anleggsperioden, samt hindre spredning av fremmede arter.
- Sørge for miljøvennlige anskaffelser i byggeprosjektet.
- Iverksette tiltak mot økt støy.

For de enkelte fagområdene er det følgende mål som gjelder:

Landskap og estetikk

Utforming av publikumsrettede elementer skal ha god estetisk utforming som hensyntar lokale forhold.

Forurensede masser

Håndtering og disponering av eventuelle forurensede masser skal ikke føre til forurensningsspredning.

Naturmangfold

Sårbare arter og viktige økologiske funksjoner skal ivaretas. Fremmede arter (svartelistede arter) skal ikke spres gjennom anleggsarbeid og masseforflytning.

Kulturminner og kulturmiljø

Verneverdige kulturminner skal ikke forringes gjennom byggeprosjektet.

Nærmiljø og friluftsliv

Nærmiljøet må ikke forstyrres mer en høyst nødvendig i anleggsperioden.

Støy og vibrasjoner

Økt støybelastning som følge av økt kapasitet og endringer i stasjonsområdet skal, så langt det er mulig, ikke medføre økt støybelastning for beboere i området.

Utslipp til luft vann og grunn

Uhellsutslipp og forurensning av jord og vann skal forhindres.

4.4 Lovkrav og styringsdokumenter

Identifisering av relevante krav er gjort med utgangspunkt i STY-601278.

Følgende miljølovkrav er spesielt viktige for dette prosjektet og kravene må hensyntas og styres i løpet under gjennomføringen av prosjektet:

Forurensningsloven, kap. 7. Tilsyn med forurensninger og avfall.

Avfallsforskriften stiller bl.a. krav om at forurenset masse håndteres i henhold til forurensningsforskriften. Miljødirektoratets «Helsebaserte tilstandsklasser for forurenset grunn, TA-2553/2009» er benyttet ved vurdering forurensningssituasjonen i grunnen.

Forurensningsforskriften. Forurensningsforskriften beskriver bl.a. håndtering av forurenset grunn og setter krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann.

Vannressursloven og vannforskriften. Vannforskriften skal sikre god miljøstandard i vann.

Statelige retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442) legges til grunn for behandling av støy og vibrasjoner i driftsfasen.

Internkontrollforskriften om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidsvern og arbeidsmiljø m.v.)

Kulturminneloven §§ 3, 8 og 9 legges til grunn. Siden kulturminner ikke berøres, får loven ingen betydning i dette prosjektet.

Naturmangfoldloven legges til grunn for å sikre sårbare områder og viktige økologiske funksjoner mot skade. I planbeskrivelsen blir tiltaket vurdert i henhold til prinsippene i lovens §§ 8 – 12.

Forskrift om fremmede organismer kommer til anvendelse ved håndtering av jord som kan være infisert av svartlistede arter.

Landskapsbildet ivaretas gjennom Plan- og bygningslovens regler om at det skal tas estetiske hensyn i utformingen av omgivelsene til tekniske anlegg og bygg.

I tillegg er Miljøinformasjonslovens § 2 b relevant for miljøarbeidet i dette prosjektet.

Følgende styringsdokumenter i Bane NOR sin miljøhåndbok kommer til anvendelse:

STY 603046	Miljøstyring i Bane NOR
STY 603344	Mal for miljøprogram
STY 604184	Prosess for miljøkrav i prosjekter
STY 600993	Håndtering av kreosotimpregnert virke
STY 601182	Håndtering av ballastavfall
STY 601325	Håndtering av avfall
STY 601306	Instruks for tanklagring
STY 601734	Instruks for kjemikaliehåndtering
STY 602 964	Håndtering av forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider

5. REFERANSER OG VEDLEGG

- Avtaledokument av 15.3.2016. K.009781. Saksnr. 201509591. Dokumentet beskriver prosjektet.
- Kvalitetsplan (MIP-00-Q-00141)

6. VERSJONSSTYRING OG REVISJONER

Utarbeidelse og godkjenning av miljøprogram (MP) for <navn>/<nummer>:

Dato:	Utarbeidet av:	Godkjent av:	Signatur:

Distribusjonsliste

Navn:	Stilling/rolle:	Virksomhet/enhet:

Revisjoner

**Østfoldbanen Vestre linje,
(Oslo S) – Ski,
ny Kolbotn stasjon**

Miljøprogram med
miljøkonsekvensvurdering

Side: 11 av 11
Dok.nr: MIP-00-A-00527
Rev: 01A
Dato: 23.03.2017

Dato:	Beskrivelse av endringer:	Utarbeidet av:	Godkjent av: